

Wandeling 12

Geldrop (6,6 of 13,2 km)

In Geldrop zijn de dingen vaak net wat anders dan je denkt. Misschien komt dat omdat het in de Middeleeuwen een Gelderse enclave in Brabant was – Geldrop komt van ‘Gelders dorp’? Sommigen betwijfelen deze afleiding, maar bij het voorbereiden van deze wandeling vond ik voldoende casuïstiek om de enclave-opvatting te ondersteunen.

De heerlijkheid Geldrop wordt voor het eerst in 1340 vermeld. In 1405 is er sprake van een versterkt huis dat in de loop der tijden verder is uitgebreid. In de Gelderse oorlogen (1540) wordt echter alles verwoest. Geldrop komt in het bezit van de graven van Horne en in 1616 staat er weer een serieus gebouw dat met de nodige uitbreidingen en restauraties tot op heden is blijven bestaan.

Na de Napoleontische tijd wordt Petrus Hoevenaars de eigenaar van het kasteel. In 1870 laat hij de kasteeltuin aanleggen in landschapstijl. Ook bouwt hij op het terrein voor zijn geloofsgenoten een Hervormde Kerk; deze is in 1964 bij de verbreding van de Mierloseweg afgebroken. De grensstenen tussen ‘Hees en Leen’ en Stratum die daar stonden (niet op hun originele plaats waarschijnlijk) zijn toen naar de kasteeltuin gebracht.

Vanaf 1974 is het kasteel eigendom van de gemeente; inmiddels is het ook een rijksmonument.

Kasteel Geldrop

Het feit alleen al dat het startpunt van deze wandeling op twee manieren kan worden bereikt (via een westingang en een zuidingang van het kasteelpark) is al een aanduiding van dit Gelders-Brabants dualisme. Hoe het ook zij, we bekijken het kasteel en verwonderen ons over de onlogisch geplaatste grensstenen (ze komen van elders, zie kader) en gaan dan op pad, de kasteeltuin in. Loop naar de reusachtige mammoetboom (sequoiadendron giganteum) die wel 40 meter hoog is. Ook zijn er twee zeer grote platanen. Erg mooi is ook de treurbeuk wat verderop. Het pad langs de zuidkant van het kasteel verder blijven volgen; bij de Kleine Dommel buigt het naar links. Hier staan twee sequoia's

Treurbeuk

van het andere type (redwood, sequoia sempervirens); ze zijn echter pas in 1974 geplant en moeten dus nog tot gigantische proporties uitgroeien.

De Kleine Dommel zoveel mogelijk blijven volgen; uiteindelijk komt het pad vanzelf weer bij de westingang van het park. Een eindje in noordelijke richting langs de Helze lopen, dan linksaf de Rietstraat in en direct rechtsaf naar de Beemdstraat. Vervolgens het Hulsterbroekpad op; voor de brug links. Moeraslandschap, riet, wilgen, elzen en later ook eiken.

Bij de splitsing rechtsaf; de Kleine Dommel blijven volgen tot het Eindhovens kanaal. Het riviertje blijkt onder het Kanaal door te gaan (zie ook wandeling 6).

Bij het kanaal rechtsaf. De natuur is hier mooi. Weliswaar zoemt achter de bomen en struiken een industrieterrein maar dat hoor ik niet; wel zie ik dat ergens de beschoeiing weg is, een ideale plaats om te zwemmen in natuurlijk water – spullen vergeten! Bij de brug verderop de weg Geldrop-Nueneen oversteken, rechtsaf en meteen weer links; na de bebouwing voor het bos rechtsaf.

Roeiers op het Eindhovens Kanaal

Vertrekpunt: Kasteel Geldrop

Parkeren: parkeerplaats kasteel Geldrop aan de Wielewaal (weg Geldrop–Nueneen), vandaar lopen naar het kasteel zelf.

Openbaar vervoer: buslijn 320 vanaf Eindhoven Station, halte Geldrop Centrum, of buslijn 24 vanaf Eindhoven Station, halte kasteel; in beide gevallen verder naar het kasteel lopen.

De totale wandeling is 13,2 km (GPS-spoor PVGE 12c), maar het met * aangegeven punt (bushalte van lijn 24) is vrijwel exact halverwege.

Als u vanaf deze halte naar Geldrop of Eindhoven station (GPS-spoor PVGE 12a en 12b Bustraject) terugkeert is de wandeling dus 6,6 km (GPS-spoor PVGE 12a); als u hier begint (de parkeerplaats voor auto's is aan de overkant van de weg) is de lengte van het ‘zuidelijke’ gedeelte ook 6,6 km (GPS-spoor PVGE 12b)

De Zuid-Willemsvaart is aangelegd om Den Bosch met Maastricht te verbinden (de Maas was te slecht bevaarbaar). Bij de aanleg in 1826 werd Eindhoven overgeslagen. Het stadsbestuur vreesde hierdoor de economische opleving aan het begin van de 19e eeuw te missen en nam zelf het initiatief om vanaf Helmond een zijtak van het kanaal te laten aanleggen. Voor het destijds ongelofelijk hoge bedrag van 60 gulden per inwoner werd het project in 1843 gerealiseerd.

Het kanaal heeft geen sluizen. Omdat Helmond net iets hoger ligt dan Eindhoven en omdat diverse beekdalen worden gepasseerd is een groot deel van het kanaal niet uitgegraven maar door het bouwen van kaden tot stand gekomen. Op weg naar school heb ik vaak naar het toen drukke verkeer staan kijken – de hefbrug in de Tongelresestraat was al een attractie op zich!

In 1974 is het kanaal gesloten voor de scheepvaart, en nu is het een groene verbindingszone en een domein voor hengelaars en roeiers. De fabriek van Campina aan de kop van het kanaal loost (natuurlijk) koelwater, en onderweg stroomt er ook kwelwater in. Het kanaal wordt dus continu verversd, en diverse zeldzame varensoorten hebben zich inmiddels in deze bijzondere biotoop gevestigd.

Links is hier een dennenbos zoals dat op droge zandgrond voorkomt, rechts zijn velden. De grond is geschikt om asperges en prei te verbouwen en zo te zien vinden konijnen dat laatste ook ongekookt lekker.

Bij wandelknooppunt 14 linksaf naar

knooppunt 12. Dat ligt bij de ingang van camping 'het Wolfsven'. Rechtsaf, rechts van de weg blijven lopen en bij de grote weg (hier inmiddels Geldropseweg geheven) even naar links. De bushalte van lijn 24 voorbijlopen en bij de oorlogsbegraafplaats (ik ben daar altijd onder de indruk) de weg oversteken.

(* We zijn nu bijna exact halverwege.

U kunt van hieruit de bus terug nemen, na een wandeling van 6,6 km (GPS-spoor PVGE 12a); of juist hier beginnen aan het tweede deel, ook 6,6 km (GPS-spoor PVGE 12b))

Even voorbij de parkeerplaats bij een grote eik rechtsaf en de blauwe wandeling volgen. Deze ogenschijnlijke omweg heeft ten minste één bijzondere reden: vlak na de bocht in het pad staan twee jeneverbessstruiken, een groot en een klein exemplaar. Ook is dat de plaats om onder het prikkeldraad door te kruipen om naar het Galgenven te gaan kijken. Dit is (en was) verboden terrein en in mijn jeugd heb ik het natuurlijk toch wel eens gedaan. Nu toch maar niet want er is tegenwoordig een (zij het beperkte) compensatie in de vorm van het Lisven en het Molenven – daar wordt geprobeerd de natuur in oude luister te herstellen.

Het met blauwe paaltjes aangegeven pad blijven volgen en bij de T-kruising rechtsaf. Spoedig komen de vennen in zicht. Het bankje daar biedt een leuk overzicht maar nu is het te warm voor een pauze. Via de twee klaphekken verder in zuidelijke richting. Het pad gaat hier door oud grove-dennenbos dat door beheersmaatregelen veel levendiger is geworden.

Het fietspad oversteken; dit gedeelte heet de Aardborstweg; er is hier meer loofhout (resten van eikenhakhout?). Rechtsaf bij knooppunt 2. Wie zin heeft in een huijkarrentocht over de Strabrechtse Heide kan hier opstappen (het viaduct over de A67 is vlakbij). Na ongeveer 500 meter kom ik bij de restanten van de Coeveringse Heide. Het pad buigt naar rechts. Links is hier te zien wat er gebeurt als heide dichtgroeit. Rechts is de heide

Ringgrafheuvel

schoongemaakt. Wel wat klinisch: slechts 2 eiken, 2 grove dennen, 2 berken en een zee-den mochten blijven staan. Na 130 meter links. Op de T-kruising rechts.

Het pad buigt naar links en bij de heide rechtdoor, naar het tweede gedeelte van de heide – dit ziet er minder gekunsteld uit. De runderen die hier grazen leveren wat Potterachtige plaatjes op. Bij het klaphek links. Een zes-sprong, mul zand, een jongetje worstelt met zijn fietsje, vader roept, moeder kijkt bezorgd, een

Coeveringse Heide

herkenbaar drama in het jongensleven. Rechtdoor, links komt de bebouwing van Geldrop weer in zicht, maar voorlopig blijft het groen. Rechts een eenzame lariks, net als in wandeling 10 en 11. Waarom kom ik die telkens tegen? Aan het einde van het pad linksaf een straat in die ten onrechte de naam 'Grote Bos' heeft gekregen, er is namelijk alleen een nogal kaal plantsoen. Rechtsaf, de Wethouder van den Eijndenstraat in, ook nogal stenig. Bij het kruispunt is er rechts de Witte de Withstraat, links de Willem Barentszweg, de dialectiek van de Geldropse straatnaamkunde is onnavolgbaar. Dus maar rechtdoor de Goorstraat in. Aan het eind de brug over en meteen rechts het voetpad op.

Dit pad (en de Kleine Dommel) blijven volgen tot het sluisje bij de voormalige wollenstoffenfabriek A. van den Heuvel, een aardig stuk industrieel erfgoed. Linksaf de Molenstraat in en vervolgens rechtsaf naar de Heuvel en het Heuvelplein. De terrassen zijn leuk, maar een bandje speelt lawaaimuziek. Dan maar verder de Heuvel door naar de kerk van de Heilige Brigida. Aan de zuidkant was er een groot kruisbeeld met het opschrift 'red uw ziel'. Mijn belangstelling is echter voor het bankje in het plantsoentje eronder. Alles blijkt verdwenen, dus ik moet mijn heil elders zoeken.

Het etablissement Brasserie 'De Theetuin' in 'D'n baron z'n Hof' op het terrein van het kasteel biedt een gesecculariseerde uitweg. Het is ook dichtbij het startpunt van de wandeling, de parkeerplaats en de bushaltes.

Ab Stevels / Cor Luijks

De jeneverbes is een stekelige, groenblijvende struik, een van de weinige endemische coniferen in Nederland. Hij is zeldzaam, zeker in Brabant (in Twente en Drenthe en op de Veluwe zijn er meer). Op de Strabrechtse Heide komt een groep voor; deze twee op de Molenheide zijn de noordelijkste daarvan (inmiddels door de A67 gescheiden van hun soortgenoten).

Het hout is zeer duurzaam en gewild voor allerlei toepassingen. Mede hierdoor zijn zoveel struiken verdwenen. Bovendien verloopt de vermenigvuldiging moeizaam: de jeneverbes is tweehuizig, en als er al bessen zijn kiemen die alleen op minerale grond die niet te zuur mag zijn – en dan nog alleen na een aantal natte jaren.

De bessen worden geacht 'de goede geest' te representeren. De fysische chemie hierachter is de aromatische component in het sap, die ook een aparte smaak geeft aan jenever en aan zuurkool. Ook wordt jeneverbessolie toegepast in de huisgeneeskunde (bij gewrichtspijn en als vochtafdrijvend middel) en bij rituelen (als vervanger van wierook en bij duivel uitdrijvingen).

